

**Vysoká škola Danubius
Fakulta sociálnych štúdií**

**STAV, PROBLÉMY A PERSPEKTÍVY
PEDAGOGICKÉHO
ŠTÚDIA A SOCIÁLNEJ PRÁCE**

Medzinárodná vedecko-praktická konferencia

28 – 29 októbra 2016

Vysoká škola Danubius
Fakulta sociálnych štúdií

Sládkovičovo, Slovenská republika
2016

Література:

1. Зона європейської вищої освіти: спільна декларація європейських міністрів освіти // Болонський процес. Документи і матеріали / за ред. д. е. н., проф. С. І. Юрія. – Тернопіль: Економічна думка, 2006. – С. 12 –16.
2. Побудова системи якості (модель ISO 9001-2000) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cpk.org.ua/index.p> Ламоткин С.А. Управление качеством товарной продукции / С.А. Ламоткин, И.М. Несмелов. – Минск: БГЭУ, 2006. – 144 с.
3. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.enqa.eu/files/>
4. Graz Declaration 2003 Forward from Berlin: the Role of the Universities [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unizg.hr/rz/dokumenti>.

МУЛЬТИМЕДІЙНІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Федоренко О. І.

*доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогіки та психології*

*Харківського національного університету внутрішніх справ
м. Харків, Україна*

Покращити рівень підготовки майбутніх офіцерів поліції до професійної діяльності можна шляхом використання у навчальному процесі мультимедійних засобів, які засоби розглядаємо як сукупність різних засобів комунікації, як-то текстів, графічних зображень, музики, відео, які сприяють здобуттю професійних знань, вдосконаленню вмій та навичок майбутніх фахівців.

Мультимедійні засоби (мультимедійні технології) засновані на одночасному використанні різних засобів представлення інформації, яка являє собою сукупність прийомів, методів, засобів збору, накопичення, обробки, зберігання, передачі, продукування аудіовізуальної, текстової, графічної інформації в умовах інтерактивної взаємодії користувача з інформаційною системою, що реалізує можливості мультимедіа середовища; їх використання дає можливість гнучко керувати потоками різної інформації – текстами, графічними зображеннями, музикою, відео зображеннями (наприклад, забезпечення можливості одночасно працювати із текстом і слухати музику за допомогою персонального комп'ютера).

Важливою особливістю мультимедійних засобів навчання є саме їх інтерактивність, тобто здатність реагувати на дії тих, хто навчається, вступати з ними в діалог, спілкуватись з ними на рівні «суб'єкт-суб'єкт». До переваг мультимедійних засобів навчання, що базуються на слуховому і зоровому сприйнятті інформації, відносять доступне, швидке і ефективно засвоєння матеріалу завдяки багатоканальній подачі інформації.

За допомогою зору суб'єкт навчання сприймає не лише текст, але й наочність різного роду, забезпечуючи включення не лише логічного мислення та

пам'яті, але й образного мислення й образної пам'яті. Зокрема, на думку В. Меламуд, «комп'ютерна візуалізація формує уявлення, які займають центральне місце в образному мисленні» [4]. Деякі автори вважають, що мультимедійні засоби сприяють розвитку емоційної пам'яті завдяки більш емоційному сприйняттю навчального контенту (Л. Гризун, Т. Хачумян), асоціативної, звукової та візуальної пам'яті студента» (І. Ібрагімов), символного або візуального мислення та пам'яті (О. Гребенюк, Р. Арнхейм).

Таким чином, мультимедійність можна розглядати як умову стимулювання афективних процесів (оскільки вона актуалізує позитивні емоційно-мотиваційні стани) та когнітивних процесів. Останній висновок може заперечуватись деякими фахівцями, тому ми наведемо аргументи на користь цієї позиції. Відзначимо, що дослідники виділяють два способи навчальної візуалізації: ілюстративний, допоміжний для знань, вже формалізованих у вербальній або табличній формах, і когнітивний, який породжує знання. Якщо ілюстративний спосіб покликаний сприяти навчальній мотивації, то когнітивна візуалізація призначена для полегшення когнітивних процесів та підвищення його ефективності.

При використанні мультимедійних засобів наочність представлена не лише статичною графікою, але й динамічною анімацією, відео. Динаміка мультимедіа наближає загальне враження від навчального матеріалу до сприйняття об'єктивної реальності, яка ніколи не з'являється статичною. Цей чинник, у свою чергу, сприяє прояву мимовільної уваги, яка (згідно з висновками когнітивних психологів з обов'язковістю концентрується на потенційно більш значущих стимулах.

Ці можливості дозволяють констатувати *здатність мультимедійних технологій впливати на обидві півкулі головного мозку, включити додаткове джерело підвищення інтенсифікації навчання, пов'язане з типом інтелекту, притаманним лівій півкулі*. До того ж, мультимедійно представлена навчальна інформація «дозволяють презентувати об'єкт, процес в різних інформаційних видах, що сприяє більш точному відображенню його в ментальних образах» [1].

Механізм впливу мультимедійності розкриває Н. Анісімова і зазначає, що в процесі навчання подаються досить складні поєднання сенсорних стимулів. Завдання студента (курсанта) в тому, щоб розпізнати цю інформацію та засвоїти її. Мультимедійні технології надають усі можливості для здобуття інформації, що містить звук, графіку, відео та текст. При цьому різні стимули впливають на певні чуттєві рецептори, кожна сенсорна подія вносить свої відчуття [1]. Завдяки тому, що «при використанні мультимедіа у студентів працюють різні форми сприйняття, вони вчатьсЯ сприймати проблеми синтетично, одночасно виконувати декілька когнітивних завдань (слухати, дивитися, відбирати потрібне, писати).

Мультимедійне навчання з будь-якої дисципліни будується на дотриманні загальнодидактичних і методичних принципів, що відображають специфіку навчальної дисципліни. Н. Клевцова виділяє такі принципи: 1) принцип функціональної спрямованості; 2) принцип наочного представлення орієнтованої основи діяльності; 3) принцип підкріплення теоретичного змісту мультимедійного навчального посібника практичним завданням; 4) принцип обліку етапності в закріпленні матеріалу за допомогою мультимедійного навчального посібника; 5) принцип урахування універсальності мультимедійних технологій [2, с. 5-10].

Як свідчать результати досліджень з даної проблеми, найбільшого поширення набуває такий вид мультимедійних засобів, як *мультимедійна навчальна*

презентація, під якою розуміють електронну допомогу, яку розроблено засобами мультимедійних технологій для заняття з комп'ютерним супроводом, з презентаційними можливостями, що виконує роль наочного представлення матеріалу за допомогою комп'ютера. Її використання в навчальному процесі припускає декілька організаційних форм роботи: 1) кероване відкриття знання, де пояснення здійснюється викладачем і супроводжується показом мультимедійної навчальної презентації; 2) кероване представлення знання, яке може бути використане в проектних методах для курсанта або у навчальній групі, розкриває суть питання решти частини групи, що навчається; 3) самостійне відкриття знання, що припускає самостійну роботу у навчанні, з ознайомленням із новим навчальним змістом [4, с. 5-10].

Н. Клевцова пропонує виділити три етапи використання мультимедійних презентацій: 1) методико-теоретичне обґрунтування; 2) технічна реалізація; 3) тестування і використання. При цьому перший етап створення мультимедійних презентацій залежить від того, наскільки продуманий методичний сценарій презентації матеріалу з використанням мультимедійних засобів навчання, бо від цього залежить ефективність усього пояснення [Там само]. Слід зазначити, що застосування мультимедійних засобів накопичення і зберігання інформації дало можливість розробити програмний аналог звичайного підручника в мультимедійній.

Мультимедійним підручником (посібником) є програмний продукт, схожий по структурі на звичайну книгу, який дає можливість самостійно освоїти навчальний курс або його розділ. Такий підручник, як правило, будується з використанням можливостей гіпертексту, що дозволяє здійснювати миттєві переходи з однієї частини підручника в іншу, використовуючи систему гіперпосилань. Гіпертекст є будь-яким елементом текстової інформації, динамічно зв'язаний один з одним за допомогою перехресних посилань в певній послідовності. Структурно мультимедійний підручник представлений у вигляді дидактичних взаємозв'язаних і взаємодоповнюючих одна одну частин – електронної текстової і комп'ютерної (гіпертекст, ілюстрації, відео– і звукові фрагменти, які поєднані та входять у навчальний матеріал); поєднує в собі функції «паперового» підручника, збірника задач (або завдань), довідника, практикуму, тестів з самоконтролю.

У навчальному процесі також використовують *мультимедійні навчальні програми й мультимедійні тренажери*, які можуть бути як частиною мультимедійного підручника або посібника, так і використовуватись окремо, тобто являти собою самостійний програмний продукт.

Мультимедійні навчальні програми використовуються для розвитку набуття курсантами нових знань, практичних умінь і навичок роботи за родом діяльності. Перед використанням мультимедійної навчальної програми відбувається вивчення теоретичного курсу; курсант отримує основні знання про систему і правила роботи з нею, лише потім – безпосередня робота з мультимедійною навчальною програмою або мультимедійним тренажером під керівництвом викладача або самостійно.

Мультимедійні тренажери допомагають формувати практичні уміння і навички курсанта, сприяють використанню ним теоретичних знань у процесі самостійної практичної роботи, розвивають слухову, зорову і моторну пам'ять, дозволяють краще зрозуміти принцип роботи явищ, що вивчаються. Для досягнення максимальної ефективності, на наш погляд, має сенс використовувати

систематично такі програми з метою практичного закріплення отриманих умінь і навичок.

Таким чином, використання у навчальному процесі мультимедійних засобів навчання сприйме удосконаленню і розвитку пізнавальних процесів курсантів, підвищенню якості й обсягу засвоєної ними інформації, дозволить реалізувати між предметні зв'язки, що в цілому позитивно позначиться на рівні їх підготовки до майбутньої професійної діяльності.

Література

1. Анисимова Н. С. Теоретические основы и методология использования мультимедийных технологий в обучении: автореф. дис. на соиск. науч. степени доктора пед. наук: 13.00.02 – Теория и методика обучения и воспитания / Н. С. Анисимова. – Санкт-Петербург, 2002.

2. Клевцова Н. И. Методико-дидактические принципы создания и использования мультимедийных презентаций в обучении иностранному языку: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Клевцова Наталья Ивановна. – Курск, 2003. – 189 с.

3. Меламуд В. Э. Особенности, некоторые направления и тенденции применения информационных технологий в современном образовании / В. Э. Меламуд // Мир психологии. Науч.-методич. журнал. – 2006. – № 2 (38) – С. 242-243.

ВПЛИВ ФАХОВОГО НАВЧАННЯ НА ФОРМУВАННЯ СТИЛЮ МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ

Цибух Л. М.

кандидат психологічних наук,

*доцент, доцент кафедри теорії та методики практичної психології
Південноукраїнського національного університету імені К. Д. Ушинського*

Бадюл Л. М.

старший викладач кафедри іноземних мов

Одеського національного економічного університету

м. Одеса, Україна

У системі професійної освіти в останній час виникла необхідність у визначенні якостей особистості, необхідних для фахівців різних професій. В цьому аспекті актуальним є дослідження особливостей мислення представників різних професій. Адже до фахівця разом з вимогами професійних завдань, які він повинен вирішувати, пред'являється ряд вимог щодо загального інтелектуального розвитку, здібностей охопити суть проблеми, здатність бачити оптимальні способи її рішення, виходу на практичні завдання, прогнозування.

Метою даної роботи є визначення змін, що відбуваються в мисленнєвому процесі студентів – психологів та студентів – економістів під впливом засвоєння фахових дисциплін на прикладі порівняння провідного стилю мислення студентів першого та п'ятого курсів.

Проблемою професійного мислення займалися такі вчені, як А.А. Баталов, Є.А. Клімов, О.М. Леонтьєв, І.В. Решетнікова, С.Л. Рубінштейн, Н.І. Пов'якель